

Oval brooch

634

Skjema for rapport om deltagelse i krigen i Norge 9. april til 9. juni 1940.

Dette skjema skal fylles ut av alt befal som førte kommando over avdeling ned til kompani (eller selvstendig detasjement) og dessuten av alt befal med kapteins (rittmesters) eller høyere grad.

Rapporten skal sendes inn til Sivilforvaltningen for hær og marine, Kirkegata 15^{VI}, Oslo, innen 15. ~~mars~~ februar 1941.

Oslo, den 21. desember 1940.

F. Kjelstrup.
Forvaltningssjef.

* * *

Navn: Leif Broch

Grad: Oberstlöytnant

Militær stilling før mobiliseringen: Adm.chef for Landvernsbataljonen ved I.R.16

Skulde ved mobiliseringen ha gjort tjeneste som: Chef for Öv.avd/I.R.16

Gjorde under krigen tjeneste som sjef for: Se rapporten

Mobilisering og krigsoppsetning av Deres avdeling: Se rapporten

Hvor oppsatt: Setermoen

Hvorfra fikk avdelingen utrustning, klær og væpning? I.R.16

Styrke og organisasjon: Se rapporten

Var avdelingen feltmessig oppsatt og utrustet? Se rapporten

Når ferdig mobilisert? Se rapporten

Hvis De overtok kommandoen etter en annen befalingsmann, så oppgi dennes navn og tidspunktet for overtakelsen. Se rapporten.

Hvilken høyere avdeling (gruppe) gikk Deres avdeling inn i? Se rapporten

Nærmeste føresatte sjef: Se rapporten

Fektningsrapport: Legg ved en kort, nøktern fektningsrapport fra det tidspunkt avdelingen ble disponert og til demobiliseringen. Rapporten skal inneholde korte, nøyaktige opplysninger om disponering, kamp, tap, forsyningstjeneste m. v. Er rapport sendt allerede tidligere, vedlegges gjenpart av denne med eventuelle supplerende bemerkninger.

Legg ved om mulig dessuten personlige notater, dagbok, skisser, fotografier o. l.

634.0

Tromsø 10.mars 1941.

Underskrift:

Leif Broch

R a p p o r t

fra

oberstløytnant Leif Broch om deltagelse i krigen i Norge fra 9.april til 9.juni 1940.

++++

Da min krigstjenestegjøring ble mere omfattende enn forutsatt, har jeg oppsatt særskilte rapporter for de forskjellige stillinger, hvor i jeg tjenestegjorde helt eller delvis samtidig:

- 1) Som formann i Tromsø Forsvarsutvalg til 16/4 1940.
- 2) Som chef for Landvernsbataljonen ved I.R.16 fra 10/4 til 10/6 1940.
- 3) Som plasskommandant på Setermoen fra 20/4 til 12/6 1940.
- 4) Som chef for Øvelsesavdelingen ved I.R.16 fra 20/5 til 10/6 1940.
- 5) Som forsvarschef for Troms Innland fra 20/4 til 9/6 1940.
- 6) Som innrulleringschef for antakelse av frivillige fra 17/4 til 6/6 1940.

Rapportene følger vedlagt.

Som almindelige bemerkninger kan anføres:

Bekledning og utrustning var meget god og for det meste ny.

Ski og skiuftstyr var tilstrekkelig til - sammen med det som personellet selv medbrakte - å gjøre det mulig å opsette avdelingene på ski. Under vårlösningen skortet det på skismöring.

Bevebning og amminisjon var tilstrekkelig overensstemmende med planene, når undtas at der var mangel på pistolamminisjon.

Personellets utstyr var således på det nærmeste komplett etter bestemmelserne i Feltutrustningsplanen (G.18). De mangler som forekom m.h.t. skift, f.eks. ulltepper, undertøy, sokker, våtter o.lgn. innkom etterhvert fra civile organisasjoner og enkeltpersoner, som innsamlet, innkjøpte og fremsendte det nødvendige. På samme måte ble mangelen på hvite skidrakter, kikkerter og snebriller avhjulpet.

Rapport fra oberstløytnant Leif Broch om deltagelse i krigen i Norge fra 9.april til 9.juni 1940.

- 2 -

Forpleiningen var rikelig, meget god og så godt tilberedt som forholdene tillot.

Veiret var under fremmötet og de förste uker rusket med sterkt snefall, av og til snestorm. Fra midten av mai ble det varmere med godt vårveir, snelösning og förefall. Den sidste uke var det snebart på veiene og i dalene.

Personellets holdning og forhold i det hele tatt var meget god. Der hersket full tillit til ledelsen og fullt tillidsforhold mellom soldater og befal.

Samarbeidet som jeg i mine forskjellige gjøremål med ikke få militære myndigheter av egen og andre våbenarter^{hadde} gikk lett og var den hele tid preget av vilje til å gjøre det bedste i situasjonen.

Da demobiliseringsordren ikke inneholdt meddelelse om betingelsene for våbennedleggelsen, brennte jeg mine krigsdag- og rapportböker samt deler av krigs- og mobiliseringsarkivet.

Tromsö 10.mars 1941.

Leif Broch

B i l a g   n r . 1

til rapport fra oberstløytnant Leif Broch om deltagelse i
i krigen i Norge fra 9.april til 9.juni 1940.

++++++

Tjenestegjöring som formann for Tromsö Forsvarsutvalg.
i tiden til 6g med 16.april 1940.

Ledelsen av den frivillige militæroplæring, som pågikk umiddelbart før krigen, var av distriktskommandoen overdratt kaptein S.Tysland, under hvem Tromsö Forsvarsutvalg sorterte.

Interessen og tilslutningen var meget stor, men mangelen på øvete innstruktører var følelig. Av deltakerne ble 12. april oppsatt et vaktkompani for Tromsö med styrke ca. 160 mann, som ble utrustet, bekledt og bevebnet av I.R.16's beholdninger.

P.g.a. flere samtidige meldinger om tysk landsetting av tropper på Tromsöya 14.april om aftenen hadde kompaniet natlig utrykning, og det tok noen tid å få konstatert, at meldingene ikke medførte riktighet.

Tjenesten ved vaktkompaniet omfattet vakthold, luftvern og øvelser. Av spesielle opdrag kan nevnes videresendelse av frivillige som var fremmøtt i Tromsö, formidling av kurierpost mellom de sivile myndigheter og H.M.Kongen og distriktskommandoen

m.v.

Forøvrig henvises til rapport fra kompaniets chef.

&++++++

234.0

B i l a g n r . 2

til rapport fra oberstløytnant Leif Broch om deltagelse i krigen
i Norge fra 9.april 1940 til 9.juni 1940.

+++++

Tjenestegjøring som chef for Landvernsbataljonen ved I.R.16.

I denne tjeneste var min nærmeste føresatte
divisjonschefen.

Umiddelbart etter krigsutbruddet ringte regiments-
kommandören ,major Munthe-Kaas, mig op fra Setermoen og meddelte, at
fremmøtedagen for landbernsbataljonen var satt til 18.april morgen i
infanterileiren på Setermoen. Samtidig fikk jeg meddelelse om, at jeg
skulde tjenestegjøre som chef for Landvernsbataljonen, da den i mob.-
planen opførte - major V.Pedersen - antakelig ikke rakk frem. Person-
lige innkallelser ble straks utsendt til allt personell, som skulde
möte i tilfelle av mobilisering i terminen 1940. Inkallelsene ble for
den allt overveiende del sendt pr. post, for en mindre dels vedkommende
pr. telegraf. Transporter m.v. var forberedt av regimentet.

Fremmøtet.

a) B e f a l .

Av landvernsbataljonens 72 befalingsmenn av ser-
sjants eller höyere grad var 10 tilstått utsettelse med fremmøtet
(post, politi, forsyningsvirksomhet m.v.) , 1 permittert utenriks og
13 disponert til andre avdelinger.

Disponible skulde således være 48. Av disse opholdt
24 sig sydpå, og da bare 3 av disse møtte ble det samlede fremmøte 27,
og av disse ble 4 kjennt udyktige. Til disposisjon var derfor bare 23
befalingsmenn av nevnte kategorier.

Manglene ble erstattet således:

Fra andre avdelinger -----	25
Ved oprykk av eget befall -----	5
Ved oprykk av korporaler og menige -----	45

Når oprykk av korporaler og menige som var forut-
satt å bli 25 måtte økes til 45 ble påkjenningen, i alle fall den förste
tid , meget sterk for det befalsutdannede personell.

Y.O

- . 2 -

Derved
Av de 21 befalingsmenn som var bosatt sydpå og som
ikke møtte har senere rapporter vist, at kun 4 gjorde krigstjeneste
sydpå, mens hele 17 befalingsmenn ikke har deltatt i noensomhelst krigs-
tjeneste.

b) Stridende og ikke stridende korporaler og menige.

Pr. 1/12 1939 var forhåndskunngjöring (K.T.K.) ut-
sendt til 1279 øvete om i tilfelle av alm.mobilisering i 1940 å fremmøte
på Setermoen snarest mulig.

Av de innkaldte møtte 18/4 på Setermoen 985, senere
møtte 31, sum fremmøtte 1016.

Innkaldt -----	1279
Fremmøtt -----	1016
Ikke fremmøtt -----	263
Forutsatt ikke fremmøtt(10%) -----	128
Ikke forutsatt underskudd -----	135

Dette underskudd kan delvis forklares derved, at en
del av de innkaldte opholdt sig i besatte områder og derfor ikke fikk
ordren. Ca. 30 innkallelser kom i retur med oplysning herom. En del var
i kystfart.

Av de fremmøtte 1016 ble 148 kjent udyktige eller
midlertidig udyktige. Av marinen og sjøtransportchefen ble uforutsatt
disponert 14.

Til disposisjon for feltopsettning av landverns -
bataljonen med avgivelser 854 mot forutsatt 970, altså et underskudd
på 116.

Underskuddet ble for den største del dekket derved,
at ca. 90 av regimentets linjesoldater, som var møtt for sent, ble over-
ført til landvernsbataljonen pr. 18/4 1940. Landvernsbataljonen og de
forutsatte avgivelser kunde derfor på det nærmeste opsettes overensstem-
mende med mob.opgjøret for 1940 forsåvidt angår korporaler og menige.

Da øvelsesavdelingen ved I.R.16 ikke var innkaldt
ble der straks stillet sådanne krav til landvernsbataljonen om nye av-
givelser både til avdelingene i forreste linje og til vakt-og sikrings-
anordninger, at Vakttrop I/I.R.16 ikke ble opsatt, idet overskuddet som

- 3 -

derved opstod ble fordelt etterhvert i.h.t. rekvisisjoner på personell inntil övelsesavdelingen ble oppsatt pr. 20/5 40.

Landvernsbataljonen ble oppsatt med Bataljonsstab, 3 geværkompanier (a 4 tropper) og 1 Mitr.kp.(Hotchkiss) samt stabskompani. Desuten ble oppsatt Art.trop I/I.R.16 og de forutsatte avgivelser til 6.Intendanturkompani og til divisjonens ammunisjonskolonne m.v.

Landvernsbataljonens disponering,kamp,tap m.v.

Bataljonen lå samlet på Setermoen i tiden 18/4 - 30/4 40. De første dager ble benyttet til ordning av kompaniene, utlevering av våben, materiell m.v. Bataljonschefen holdt opsetningsmønstring kompanivis 23.og 24.april. Dagene 24/4 - 30/4 ble av kompaniene benyttet til øvelser. Bataljonschefen hadde hver dag møte med kompanichefer og bataljonsstabens offiserer til orientering av forsvarsberedskapsmessig og administrativ art.

1.og 2.landvernskompani + 1 trop av mitraljösekompaniet ble 30/4 etter ordre av divisjonschefen detasjert til henholdsvis Bones og Foldvik. Den resterende del av Lv.kp.4 og Lv.kp.3 ble 16/5, likeledes i henhold til divisjonschefens ordre , detasjert til Tromsö og underlagt sjöforsvarschefen der.

I tiden 16/5 - 20/5 (da övelsesavdelingen ble oppsatt) opholdt sig på Setermoen av landvernsbataljonen kun staben og stabskompaniet. Dette gikk pr. 20/5 over i övelsesbataljonen.

Administrativt var ~~de~~//~~også~~ de andre kompanier underlagt landvernsbataljonen så lenge krigen varte.

Kompaniene har i sine rapporter også omtalt midlertidige avgivelser. Her skal kun nevnes den patrulje på 5 mann, som etter divisjonschefens ordre ble fremsendt som veivisere for I/I.R.12 under denne bataljons fremrykkning gjennem Fjordbotneidet (omkr.20.april). Patruljen bestod av soldater som meldte seg frivillig som kjendtmenn. Noen dager etter kom 3 av patruljens deltakere tilbake og meldte, at 1 var faldt og 1 savnet i treffningen i Gratangsbotten.

Av Landvernsbataljonen faldt under krigen i kamp 4 menige stridende, 1 ulønt korporal ble hårt såret og 1 savnet etter kamp. P.g.a. bombesjokk hjemsendte 4 befalingsmenn og 20 soldater.

en rapport fra oberstløytnant Leif Broch om
krigen i Norge fra 9.april til 9.juni 1940.

- 4 -

Angående sykdom og sundhetstilstand henvises til bataljonslægens rapport, som følger vedlagt.

Ordren om demobilisering ble mottatt 8.juni om aftenen. Den ble utført med den forandring, at Lv.kp.1 og Lvökp.2 demobiliserte på Setermoen istedetfor i Målselv.

++++++

B i l a g   n r . 3

til rapport fra oberstløytnant Leif Broch om deltagelse i krigen i Norge fra 9.april til 9.juni 1940.

++++++

Tjenestegjöring som plasskommandant på Setermoen fra 20/4 til 12/6 1940.

I denne tjeneste var mine nærmeste føresatte divisjonschefen og distriktskommandochefen.

Foruten de alminnelige plasskommandantforretninger omfattet tjenesten bl. a. følgende:

- 1) Anordninger for plassens forsvar også mot luftangrep og angrep av fallskermstropper.
- 2) Kontroll med fremmede (spioner) innenfor plassområdet.
- 3) Mottakelse og videreforsendelse av fanger
- 4) Mottakelse og videresendelse av kurerer som via Sverige meldte sig på Setermoen.
- 5) Mottakelse, sortering og videresendelse av gaver til avdelingene.
- 6) Begravelse av fallne på Bardu kirkegård, som ligger innenfor plassområdet.

Som arbeidsavdeling disponertes Arbeidstrop I/I.R.16 (av landvernsbataljonen) og leilighetsvis avdelinger forlagt på plassen.

Tyske bombefly var flere ganger hvert døgn over plassen og ble beskutt av våre luftvernmitraljöser uten synlig virkning. Der ble ikke kastet bomber innenfor plassens område, men 2 ganger ble der avgitt mitraljöseild mot deler av plassen uten at der forvoldtes skade.

Over passen fandt 2 luftkamper sted mellom tyske og engelske fly.

++++++

,34.0

B i l a g   n r . 4

til rapport fra oberstløytnant Leif Broch om deltagelse i krigen
i Norge i tiden 9/4 - 9/6 1940.

++++++

Tjenestegjöring som chef for övelsesavdelingen ved I.R.16 fra
20/5 1940 til 10/6 1940.

Övelsesavdelingen var direkte underlagt såvel di-
visjonschefen som distriktskommandochefen.

Foruten stab og övelsesbataljon sorterte også det
oprettede regnskapskontor under övelsesavdelingen.

Angående övelsesbataljonen henvises til rapport fra
dens chef, kaptein Emil Holm. Det kan tilføyes, at den del av
landvernsbataljonens stabskompani som 19/5 40 befandt sig på Se-
termoen inngikk i övelsesbataljonen.

++++++

340

Bilag nr. 5

til rapport fra oberstløytnant Leif Broch om deltagelse i krigen i Norge fra 9.april til 9.juni 1940.

+++++

Tjenestegjøring som forsvarsschef for Troms Innland fra 20/4 til 10/6 1940.

Da oberstløytnant Munthe-Kaas 20/4 40 avgav regimentskommandoen til mig overtok jeg regimentschefens arbeide som chef for Troms Innlands forsvar.

I denne tjeneste var mine nærmeste føresatte divisjonschefen og distriktskommandosjefen.

Tjenesten omfattet bl.a.:

1) Vakt og sikring.

De i mob.planene forutsatte luftverntropper, vaktdetasjenter og sikringsvakter for broer, telefon og telegraf var blit oppsatt straks ved krigsutbruddet. En del av sikringsvaktene var oppsatt sivile.

Disse fikk senere uniform.

Sikring mot fallskjermstropper ble også forberedt.

Denne sikringsanordning ble bare en gang satt på prøve ved melding 24/5 fra distriktskommandoen om at en mindre tysk fallskjermstrop var landet i nærheten av Kroken. Fremkommet til Kroken ble vår sikringstrop sendt tilbake til Setermoen. Den 1.juni innfandt kaptein Prahn fra overkommandoen sig på Setermoen og konfererte med mig om lignende anordninger for hele fylket. En plan ble også utarbeidet.

2) Kontroll av fremmede.

Fra forskjellige hold mottok jeg under hele krigen stadig skriftlige og mundtlige meldinger om både militære og sivile som angivelig var mistenkelige i denne forbinnelse. En del av meldingene

6340

- 2 -

ble videresendt til krigspolitiet.

3) Transporter.

I samarbeide med Sjøtransportchefen og Lanvei-
transportchefen formidlet jeg bl.a. transporter frem og tilbake
for avdelingene i forreste linje både av personell og materiell
og vaagen. Desuten transport av fanger , arbeidskommandoer , vakt-
avdelinger og andre spesielle kommandoer.

4) Nyheter til avdelingene.

Dagbladene TROMSØ og NORDLYS sendte mig til for-
deling ofte store dele av sit oplag, som straks ble videresendt til
avdelingene . På samme måte ble forholdt med brochurer m.v. som ut-
sendtes av regjeringen etter dennes ankomst til vår krigsskueplass.

Desuten ble der på Setermoen oppsatt en såkalt
RADIOAVIS. Da denne måtte maskinskrives ble oplaget meget begrenset
med noen ekspl. hver dag til hver avdeling. Den ble omfattet med
stor interesse.

5) Beslagleggelse av flyveblade.

I tiden 15/5 - 5/6 ble der av tyske fly kastet
ned flyveblade i terrenget Bardu-Salangsdalen. De inneholdt bl.a.
opfordring til soldatene om å nedlegge våbnene. De var avfattet på
norsk. De eksemplarer vi kom over ble beslaglagt.

6) Disponering av hester.

Jeg henviser herom til vediggende rapport fra
kaptein E.Holm. Det tilføytes, at der innkom en hel del søknader
om å få hestene utlånt til vårannarbeide. Disse søknader kunde
selvsagt ikke innvilges.

- 3 -

7) Luftvarslings, forbinnelses- og etterretningstjeneste
var oppsatt etter planene og funksjonerte tilfredsstillende.
Personbiler og motorskøyter i fart i forbinnelsestjeneste ble flere
ganger bombet og beskutt fra luften. Et par motorskøyter gikk på
denne måte tapt og en del sivile transportmannskap ble såret.

8) Permisjoner.

Da varmen og dermed våren kom i midten av mai
(usedvanlig tidlig i Troms) begyndte søknader å strømme inn om
ca. 14 dagers permisjon for å komme hjem til vårånnarbeide. Sök-
nadene - ca. 200 i alt - som alle var attestert av kommunale myn-
digheter og nevnder kunde selvsagt ikke innvilges.

Avdelingene innen forsvarsavsnittet fikk anled-
ning til - sålangt krigsberedskapet tillot det - å permittere
hjem 2 dager, for at vedkommende kunde få ordne sig med hjelp til
vårånnarbeidet.

+++++

B i l a g n r . 6

til rapport fra oberstløytnant Leif Broch om deltagelse i krigen i Norge fra 9.april til 9. juni 1940.

++++++

Tjenestegjöring som innrulleringschef for antakelse av frivillige
17/4 - 6/6 1940.

I denne tjeneste var min nærmeste føresatte distrikts-kommandochefen.

Der innfandt sig på Setermoen ca. 200 frivillige og av disse ble ca. 150 antatt etter lægeundersökelse, undersökelse av krigspolitiet og kortere eller lengere tids observasjon.

Mange nasjoner var representert, således den belgiske med hele 22 mann og den estniske med 10 mann. Enkeltvis fremmøtte svensker, finnlendere, sveitnere, amerikanere m.fl. Den største del var dog norske, som hadde deltatt i kampene sydpå og (eller) i Finnlandskrigen.

Av de fremmøtte var både befal og menige av alle kategorier. Flere utenlandske befalingsmenn fremla skriftlig bevisnelse for å ha deltatt i andre kriger. Den danske fenrik Nöis innehadde her rekorden med deltagelse i 9 kriger eller krigsforetagender.

De menige stridende ble disponert til tjeneste etter som der inntok rekvisisjon på personellerstatning fra avdelingene. Det frivillige befal disponertes enkeltvis til tjeneste etter ordre fra divisjonen eller distriktskommandoen.

2 av de frivillige faldt under kamp (1 svensk fenrik og 1 setlandsk menig str.)

++++++

6340

G J E N P A R T.

Vedlegg 1 til DKN's min
av 1 - 63, jm 3333/63/210

10335. Rapport
fra

oberstløytnant Leif Broch om deltagelse i krigen i Norge fra 9.april til 9.juni 1940.

****

Da min krigstjenestegjøring ble nere omfattende enn forutsatt, har jeg oppsatt særskilte rapporter for de forskjellige stillinger, hvori jeg tjenestegjorde helt eller delvis samtidig:

- 1) Som formann i Tromsø Forsvarsutvalg til 16/4 1940.
- 2) Som chef for Landvernsbataljonen ved I.R.16 fra 10/4 til 10/6 1940.
- 3) Som plasskommandant på Setermoen fra 20/4 til 12/6 1940.
- 4) Som chef for Øvelsesavdelingen ved I.R.16 fra 20/5 til 10/6 1940.
- 5) Som forsvarschef for Troms Innland fra 20/4 til 9/6 1940.
- 6) Som innrulleringschef for antakelse av frivillige fra 17/4 til 6/6 1940.

Rapportene følger vedlagt.

Som almindelige bemerkninger kan anføres:

Bekledning og utrustning var meget god og for det meste ny.

Ski og skistyr var tilstrekkelig til - sammen med det som personellet selv medbrakte - å gjøre det mulig å opsette avdelingene på ski. Under vårloesningen skortet det på skismøring.

Bevebning og amminisjon var tilstrekkelig overensstemmende med planene, når undtas at der var mangel på pistolamminisjon.

Personellets utstyr var således på det nærmeste komplet etter bestemmelserne i Feltutrustningsplanen (G.18). De mangler som forekom m.h.t. skift, f.eks. ulltepper, undertøy, sokker, vatter o.lgn. inntok etterhvert fra civile organisasjoner og enkeltpersoner, som innsamlet, innkjøpte og fremsendte det nødvendige. På samme måte ble mangelen på hvite skidrakter, kikkerter og snebriller avhjulpet.

Rapport fra oberstløytnant Leif Broch om deltagelse i krigen i Norge fra 9.april til 9.juni 1940.

- 2 -

Forpleiningen var rikelig, meget god og så godt tilberedt som forholdene tillot.

Veiret var under fremmøtet og de første uker rusket med sterkt snefall, av og til snestorm. Fra midten av mai ble det varmere med godt værveir, sneløsning og førefall. Den sidste uke var det snebart på veiene og i dalene.

Personellets holdning og forhold i det hele tatt var meget god. Det hersket full tillit til ledelsen og fullt tillidsforhold mellom soldater og befal. *hadde*

Samarbeidet som jeg i mine forskjellige gjøremål med ikke få militære myndigheter av egen og andre våbenarter gikk lett og var den hele tid preget av vilje til å gjøre det bedste i situasjonen.

Da demobiliseringsordren ikke inneholdt meddelelse om betingelsene for våbennedleggelsen, brennte jeg mine krigsdag- og rapportbøker samt deler av krigs- og mobiliseringsarkivet.

Tromsø 10.mars 1941.

Leif Broch
(sign.)

I døvere var min
oplysning om lønning
i like tillegg.

Jeg har hatt og har
sikkert jeg kan se frem-
deles Kr. 160.- pr. år
i tillegg til pensjon (re-
duert 100%).

De 50.- kr. pr. måned var
jeg nærmest var kontor-
haldsgrøft gjæld som
nok en forklarlig er
bortført.

L.B.

169, 46.

Arkivier

9.

Bryggepart

B i l a g   n r . 1

til rapport fra oberstløytnant Leif Broch om deltagelse i
i krigen i Norge fra 9.april til 9.juni 1940.

*****

Tjenestegjöring som formann for Tromsö Forsvarsutvalg.
i tiden til 6g med 16.april 1940.

Ledelsen av den frivillige militæroplæring, som pågikk umiddelbart før krigen, var av distriktskommandoen overdratt kaptein S.Tysland, under hvem Tromsö Forsvarsutvalg sorterte.

Interessen og tilslutningen var meget stor, men mangelen på øvete innstruktører var følelig. Av deltakerne ble 12. april oppsatt et vaktkompani for Tromsö med styrke ca. 160 mann, som ble utrustet, bekledt og bevebnet av I.R.16's beholdninger.

P.g.a. flere samtidige meldinger om tysk landsetting av tropper på Tromsöya 14.april om aftenen hadde kompaniet natlig uttrykkning, og det tok noen tid å få konstatert, at meldingene ikke medførte riktighet.

Tjenesten ved vaktkompaniet omfattet vakthold, luftvern og øvelser. Av spesielle opdrag kan nevnes videresendelse av frivillige som var fremmøtt i Tromsö, formidling av kurerpost mellom de sivile myndigheter og H.M.Kongen og distriktskommandoen m.v.

Forøvrig henvises til rapport fra kompaniets chef.

*****

Hjemmepark

Bilag nr. 2

til rapport fra oberstløytnant Leif Broch om deltagelse i krigen i Norge fra 9.april 1940 til 9.juni 1940.

+++++

Tjenestegjöring som chef for Landvernsbataljonen ved I.R.16.

I denne tjeneste var min nærmeste føresatte divisjonschefen.

Umiddelbart etter krigsutbruddet ringte regimentskommandören , major Munthe-Kaas, mig op fra Setermoen og meddelte, at fremmøtedagen for landbernsbataljonen var satt til 18.april morgen i infanterileiren på Setermoen. Samtidig fikk jeg meddelelse om, at jeg skulle tjenestegjøre som chef for Landvernsbataljonen, da den i mob.-planen opførte - major V.Pedersen - antakelig ikke rakk frem. Personlige innkallelser ble straks utsendt til allt personell, som skulle møte i tilfelle av mobilisering i terminen 1940. Inkallelsene ble for den allt overveiende del sendt pr. post, for en mindre dels vedkommende pr. telegraf. Transporter m.v. var forberedt av regimentet.

Fremmøtet.

a) Befal.

Av landvernsbataljonens 72 befalingsmenn av ser-sjants eller høyere grad var 10 tilstatt utsettelse med fremmøtet (post, politi, forsyningsvirksomhet m.v.) , 1 permittert utenriks og 13 disponert til andre avdelinger.

Disponible skulde således være 48. Av disse opholdt 24 sig sydpå, og da bare 3 av disse møtte ble det samlede fremmøte 27, og av disse ble 4 kjent udyktige. Til disposisjon var derfor bare 23 befalingsmenn av nevnte kategorier.

Manglene ble erstattet således:

Fra andre avdelinger -----	5
Ved oprykk av eget befal -----	5
Ved oprykk av korporaler og menige -----	45

Når oprykk av korporaler og menige som var forutsatt å bli 25 måtte økes til 45 ble påkjeningen, i allefall den første tid , meget sterk for det befalsutdannede personell.

- 2 -

Av de 21 befalingsmenn som var bosatt sydpå og som ikke møtte har senere rapporter vist, at kun 4 gjorde krigstjeneste sydpå, mens hele 17 befalingsmenn ikke har deltatt i noensomhelst krigstjeneste.

b) Stridende og ikke stridende korporaler og menige.

Pr. 1/12 1939 var forhåndskunngjøring (K.T.K.) utsendt til 1279 øvete om i tilfelle av alm.mobilisering i 1940 å fremmøte på Setermoen snarest mulig.

Av de innkaldte møtte 18/4 på Setermoen 985, senere møtte 31, sum fremmøtte 1016.

Innkaldt -----	1279
Fremmøtt -----	1016
Ikke fremmøtt -----	263
Forutsatt ikke fremmøtt(10%) -----	128
Ikke forutsatt underskudd -----	135

Dette underskudd kan delvis forklares derved, at en del av de innkaldte opholdt sig i besatte områder og derfor ikke fikk ordren. Ca. 30 innkallelser kom i retur med opplysning herom. En del var i kystfart.

Av de fremmøtte 1016 ble 148 kjent udyktige eller midlertidig udyktige. Av marinen og sjøtransportchefen ble uforutsatt disponert 14.

Til disposisjon for feltopsetning av landvernsbataljonen med avgivelser 854 mot forutsatt 970, altså et underskudd på 116.

Underskuddet ble for den største del dekket derved, at ca. 90 av regimentets linjesoldater, som var møtt for sent, ble overført til landvernsbataljonen pr. 18/4 1940. Landvernsbataljonen og de forutsatte avgivelser kunde derfor på det nærmeste opsettes overensstemmende med mob.opgjøret for 1940 forsiktig angår korporaler og menige.

Da øvelsesavdelingen ved I.R.16 ikke var innkaldt ble der straks stillet sådanne krav til landvernsbataljonen om nye avgivelser både til avdelingene i forreste linje og til vakt-og sikringsanordninger, at Vakttropp I/I.R.16 ikke ble oppsatt, idet overskuddet som

- 3 -

derved opstod ble fordelt etterhvert i.h.t. rekvisisjoner på personell inntil øvelsesavdelingen ble oppsatt pr. 20/5 40.

Landvernsbataljonen ble oppsatt med Bataljonsstab, 3 geværkompanier (a 4 tropper) og 1 Mitr.kp.(Hotchkiss) samt stabsskompani. Desuten ble oppsatt Arv.trop I/I.R.16 og de forutsatte avgivelser til 6.Intendanturkompani og til divisjonens ammunisjonskolonne m.v.

Landvernsbataljonens disponering kamp.tap m.v.

Bataljonen lå samlet på Setermoen i tiden 18/4 - 30/4 40. De første dager ble benyttet til ordning av kompaniene, utlevering av våben, materiell m.v. Bataljonschefen holdt opsettningsmønstring kompanivis 23.og 24.april. Dagene 24/4 - 30/4 ble av kompaniene benyttet til øvelser. Bataljonschefen hadde hver dag møte med kompanichefer og bataljonsstabens offiserer til orientering av forsvarsberedskapsmessig og administrativ art.

1.og 2.landvernskompani + 1 trop av mitraljösekompaniet ble 30/4 etter ordre av divisjonschefen detasjert til henholdsvis Bones og Foldvik. Den resterende del av Lv.kp.4 og Lv.kp.3 ble 16/5, likeledes i henholdt til divisjonschefens ordre , detasjert til Tromsø og underlagt sjøforsvarschefen der.

I tiden 16/5 - 20/5 (da øvelsesavdelingen ble oppsatt) opholdt sig på Setermoen av landvernsbataljonen kun staben og stabsskompaniet. Dette gikk pr. 20/5 over i øvelsesbataljonen.

Administrativt var ~~de//øgs~~ de andre kompanier underlagt landvernsbataljonen så lenge krigen varte.

Kompaniene har i sine rapporter også omtalt midlertidige avgivelser. Her skal kun nevnes den patrulje på 5 mann, som etter divisjonschefens ordre ble fremsendt som veivisere for I/I.R.12 under denne bataljons fremrykkning gjennem Fjordbotneidet (omkr.20.april). Patruljen bestod av soldater som meldte sig frivillig som kjendtmenn. Noen dager etter kom 3 av patruljens deltakere tilbake og meldte, at 1 var faldt og 1 savnet i treffningen i Gratangsbotten.

Av Landvernsbataljonen faldt under krigen i kamp 4 menige stridende, 1 ulønt korporal ble hårdt såret og 1 savnet etter kamp. P.g.a. bombesjokk hjemsendte 4 befalingsmenn og 20 soldater.

Bilag 2 til rapport fra oberstløytnant Leif Broch om
deltakelse i krigen i Norge fra 9.april til 9.juni 1940.

- 4 -

Angående sykdom og sundhetstilstand henvises til
bataljonslagens rapport , som følger vedlagt.

Ordren om demobilisering ble mottatt 8.juni om af-
tenen. Den ble utført med den forandring, at Lv.kp.1 og Lvökp.2 demo-
biliserte på Setermoen istedetfor i Maiselv.

*****

Brynepunkt

B i l a g   n r . 3

til rapport fra oberstløytnant Leif Broch om deltagelse i krigen i Norge fra 9.april til 9.juni 1940.

*****

Tjenestegjöring som plasskommandant på Setermoen fra 20/4 til 12/6 1940.

I denne tjeneste var mine nærmeste føresatte divisjonschefen og distriktskommandochefen.

Foruten de alminnelige plasskommandantforretninger omfattet tjenesten bl. a. følgende:

- 1) Anordninger for plassens forsvar også mot luftangrep og angrep av fallskermstropper.
- 2) Kontroll med fremmede (spioner) innenfor plassområdet.
- 3) Mottakelse og videreforsendelse av fanger
- 4) Mottakelse og videresendelse av kurerer som via Sverige meldte sig på Setermoen.
- 5) Mottakelse, sortering og videresendelse av gaver til avdelingene.
- 6) Begravelse av fallne på Bardu kirkegård, som ligger innenfor plassområdet.

Som arbeidsavdeling disponertes Arbeidstrop I/I.R.16 (av landvernsbataljonen) og leilighetsvis avdelinger forlagt på plassen.

Tyske bombefly var flere ganger hvert døgn over plassen og ble beskutt av våre luftvernmitraljöser uten synlig virkning. Der ble ikke kastet bomber innenfor plassens område, men 2 ganger ble der avgitt mitraljöseild mot deler av plassen uten at der forvoldtes skade.

Over passen fanns 2 luftkamper sted mellom tyske og engelske fly.

*****

B i l a g   n r . 4

Gjennomskriv
til rapport fra oberstløytnant Leif Broch om deltagelse i krigen
i Norge i tiden 9/4 - 9/6 1940.

++++++*

Tjenestegjöring som chef for övelsesavdelingen ved I.R.16 fra
20/5 1940 til 10/6 1940.

Övelsesavdelingen var direkte underlagt såvel di-
visjonschefen som distriktskommandoschefen.

Foruten stab og övelsesbataljon sorterte også det
opprettede regnskapskontor under övelsesavdelingen.

Angående övelsesbataljonen henvises til rapport fra
dens chef, kaptein Emil Holm. Det kan tilføyes, at den del av
landvernsbataljonens stabskompani som 19/5 40 befandt sig på Se-
termoen inngikk i övelsesbataljonen.

++++++*

G J E N P A R T .

B i l a g   n r . 5

til rapport fra oberstløytnant Leif Broch om deltagelse i krigen i Norge fra 9.april til 9.juni 1940.

+++++

Tjenestegjöring som forsvarsschef for Troms Innland fra 20/4 til 10/6 1940.

Da oberstløytnant Munthe-Kaas 20/4 40 avgav regimentskommandoen til mig overtok jeg regimentschefens arbeide som chef for Troms Innlands forsvar.

I denne tjeneste var mine nærmeste føresatte divisjonschefen og distriktskommandoschefen.

Tjenesten omfattet bl.a.:

1) Vakt og sikring.

De i mob.planene forutsatte luftverntropper, vaktdetasjementer og sikringsvakter for broer, telefon og telegraf var blit oppsatt straks ved krigsutbruddet. En del av sikringsvaktene var oppsatt sivile. Disse fikk senere uniform.

Sikring mot fallskjermstropper ble også forberedt.

Denne sikringsanordning ble bare en gang satt på prøve ved melding 24/5 fra distriktskommandoen om at en mindre tysk fallskjermstrop var landet i nærheten av Kroken. Fremkommet til Kroken ble vår sikringstrop sendt tilbake til Setermoen. Den 1.juni innfandt kaptein Prahn fra overkommandoen sig på Setermoen og konfererte med mig om lignende anordninger for hele fylket. En plan ble også utarbeidet.

2) Kontroll av fremmede.

Fra forskjellige hold mottok jeg under hele krigen stadig skriftlige og mundtlige meldinger om både militære og sivile som angivelig var mistenkelige i denne forbinnelse. En del av meldingene

- 2 -

ble videresendt til krigspolitiet.

3) Transporter.

I samarbeide med Sjøtransportchefen og Lanvei-transportchefen formidlaede jeg bl.a. transporter frem og tilbake for avdelingene i forreste linje både av personell og materiell og vaagen. Desuten transport av fanger , arbeidskommandoer , vaktavdelinger og andre spesielle kommandoer.

4) Nyheter til avdelingene.

Dagbladene TROMSØ og NORDLYS sendte mig til fordeling ofte store dele av sit oplag, som straks ble videresendt til avdelingene . På samme måte ble forholdt med brochurer m.v. som utsendtes av regjeringen etter dennes ankomst til vår krigsskueplass.

Desuten ble der på Setermoen oppsatt en såkalt RADIOAVIS. Da denne mitte maskinskrives ble oplaget meget begrenset med noen ekspl. hver dag til hver avdeling. Den ble omfattet med stor interesse.

5) Beslagleggelse av flyveblade.

I tiden 15/5 - 5/6 ble der av tyske fly kastet ned flyveblade i terrenget Bardu-Salangsdalen. De inneholdt bl.a. opfordring til soldatene om å nedlegge våbnene. De var avfattet på norsk. De eksemplarer vi kom over ble beslaglagt.

6) Disponering av hester.

Jeg henviser herom til vedliggende rapport fra kaptein E.Holm. Det tilføyes, at der innkom en hel del søknader om å få hestene utlånt til vårannarbeide. Disse søknader kunde selvsagt ikke innvilges.

- 3 -

7) Luftvarslings, forbinnelses- og etterretningstjeneste
var oppsatt etter planene og funksjonerte tilfredsstillende.
Personbiler og motorskøyter i fart i forbinnelsestjeneste ble flere
ganger bombet og beskutt fra luften. Et par motorskøyter gikk på
denne måte tapt og en del sivile transportmannskap ble såret.

8) Permisjoner.

Da varmen og dermed våren kom i midten av mai
(usedvanlig tidlig i Troms) begyndte søknader å strømme inn om
ca. 14 dagers permisjon for å komme hjem til vårårarbeide. Sök-
nadene - ca. 200 ialt - som alle var attestert av kommunale myn-
digheter og nevnder kunde selvsagt ikke innvilges.

Avdelingene innen forsvarsavsnittet fikk anled-
ning til - sålangt krigsberedskapet tillot det - å permittere
hjem 2 dager, for at vedkommende kunde få ordne sig med hjelp til
vårårarbeidet.

++++++

Bjørnstad

B i l a g n r . 6

til rapport fra oberstløytnant Leif Broch om deltagelse i krigen i Norge fra 9.april til 9. juni 1940.

*****

Tjenestegjøring som innrulleringschef for antakelse av frivillige
17/4 - 6/6 1940.

I denne tjeneste var min nærmeste føresatte distriktskommandochefen.

Der innfandt sig på Setermoen ca. 200 frivillige og av disse ble ca. 150 antatt etter lægeundersökelse, undersökelse av krigspolitiet og kortere eller lengre tids observasjon.

Mange nasjoner var representert, således den belgiske med hele 22 mann og den estniske med 10 mann. Enkeltvis fremmøtte svensker, finnlendere, sveitser, amerikanere m.fl. Den største del var dog norske, som hadde deltatt i kampene sydpå og (eller) i Finnlandskrigen.

Av de fremmøtte var både befal og menige av alle kategorier. Flere utenlandske befalingsmenn fremla skriftlig bevisnelse for å ha deltatt i andre kriger. Den danske fenrik Nøis innehadde her rekorden med deltagelse i 9 kriger eller krigsforetagender.

De menige stridende ble disponert til tjeneste etter som der innkom rekvisisjon på personellerstatning fra avdelingene. Det frivillige befal disponertes enkeltvis til tjeneste etter ordre fra divisjonen eller distriktskommandoen.

2 av de frivillede faldt under kamp (1 svensk fenrik og 1 sørlandsk menig str.)

*****

Oberstleutnant Broch

Tromsø 8.desember 1945

Rekommandert.

CENTRALE

Herr kapteinlötnant Rygh,
Storgaten 33, Oslo.

Desverre fik jeg ikke tid eller anledning til å ta mig nærmere av rapportene, da jeg var i Oslo medio november i år.

Også etter at jeg kom hjem har mine mange gjøre-mål forsinket arbeidet, men jeg håper allikevel at rapportene - som følger vedlagt - må komme tidsnok til å kunne innpasses i R.M.O.s oversikt.

Igår trff jeg kaptein Hugo Munthe-Kaas og kan meddele at han vil sende Dem sin rapport direkte om et par dager.

Den på side 4 i min rapport nevnte personliste vil bli eftersendt. Det tar noen tid å få redø på alle data.

Da jeg i det hele tatt ikke har sendt andre rapporter ber jeg Dem om i tilfelle å videresende rapportene eller deler av disse til andre centralmyndigheter, som De mener kan ha interesse av dem.

Jeg vedlegger et brev fra en tysklandsfange, for at De kan se hvilken sorgelig skjebne våre to første menn ble til del.

Rapportene er satt opp såvidt utförlig, som det på det nuvarande tidspunkt har vært mulig. Skulle De ønske ytterligere oplysninger, ber jeg Dem i tilfelle underrette mig herom.

Erbeditat

Aktiver

GJINPART

R A P P O R T E R XXCLXXXIICCCCCCCCCCCCCXXXXX

om illegalt arbeide i tiden fra sommeren 1940 til frigjöringen 1945 omfattende distriktsene fra Finnsnes til Hammerfest.

Rapportene er avgitt av:

- 1) Oberstlöjtnant Leif Broch, Trondh. Civil stilling: Bestyrer av A/S Vinmonopolet, Trondh
- 2) Redaksjonssekretær, Cand. jur. Sverre Larson, ansatt i dagbladet "TRONDH".
- 3) Assistent, radiotelegrafist Leif Brox, ansatt ved veivarslingen i Trondh
- 4) Telegraffullmektig Annenlassen, Hammerfest, nu ansatt ved Finnmarkskontoret i Trondh.

GJENPART

Rapport fra oberstløytnant Broch, Tromsø.

På grunn av min militære stilling og utdannelse, og da jeg i mit sivile arbeide som bestyrer av Vinmonopolet i Tromsø stod i stadig forbinnelse med dettes salgsdistrikt (Troms og Finnmark fylker og byene i disse), var det naturlig at jeg på et tidlig tidspunkt kom med i det illegale arbeide, og at dette for mit vedkommende ble forholdsvis mangeartet og omfattende.

I august-september 1940 ble jeg anmodet om å delta i hemmelige møter. Deltakerne i disse var:

Disponent Thoralf Uien, f. 1/9 1878

Redaktør Oscar Larsen, f. 9/7 1885

Oberstløytnant Leif Broch, f. 4/1 1888

Disponent Erling Bangsund, f. 10/2 1890

Malermester Alfred Nilsen, f. 28/12 1892

Kontorchef Kaare Hoursund, f. 27/3 1895, død i Tyskland 4/12 1944

Redaksjonssekretær Thor Lohman Knudsen, f. 8/11 1904, død i Tyskland våren 1944.

Revisor Thorleif August Bockelie f.

Journalist Sverre Larsen, f. 31/3 1912.

De to førstemoter ble holdt hos disponent Erling Bangsund, og det ble enighet om å igangsette arbeidet etter planer, som - hvad varigheten angikk - var basert på oppfatning, at krigen og okkupasjonen kom til å vare flere år.

Planene gikk ut på :

- 1) Snarest mulig å få rekognosert forbinnelseslinjer mellom Tromsø og yttersiden av Gyene Genja og Kiltøya for å finne fram til steder, hvorfra forbinnelser vestover kunne opnås og opprettholdes.
- 2) Organisering av hemmelig forbinnelsesnett med central i Tromsø for spredning av underretninger og nyheter.
- 3) Forberedelse av oppsetning av egen sivil administrasjon med militært vakthold (politi) for det tilfelle, at større eller mindre deler av landsdelen skulle bli avskaaret fra forbinnelse med den øvrige del av landet. Det ble herunder presisert, at vi i alle tilfeller ville innsørne oss under og betrakte våre myndigheter i London som den eneste lovlige statsledelse.

I tillegg til de foran nevnte arbeidsområder kom i 1944

- 4) Oppklaring av forholdene omkring evalueringen av Finnmark og Nord-Troms.

Ad 1). Rekognosering av forbinnelseslinjer til kysten.

Våren og sommeren 1941 deltok følgende i rekognoseringer:

Student (nu infanterikaptein) Hugo Munthe-Kaas, f. 3/2 1922

Journalist Sverre Larsen

Radiotelegrafist Leif Brox, f. 13/10 1905

Maskinsettter Wictor Robertsen, f. 10/5 1903

Lee H. Breivoll, f. 26/9 1887

Kommunsekretær Johan Hagerup Johanssen, f. 4/4 1908.

Santlige leverte rapporter med oppgaver også over bosteder for sikre folk, for N-Smedlemmer og for tvilsomme. Disse rapporter ga kontorchef Kaare Moursund og mig et godt grunnlag for planleggelsen av den tur som Moursund med sin frue Ingebjørg Moursund, f.25/2 1896 foretok i nevnte kystomraade senere på sommeren 1941.

Etter arbeidsresultatene fra deres tur hadde vi flere sikre forbinnelseslinjer til og fra kysten, og motorskip var blitt engasjert på flere steder for å muliggjøre eventuelle forsök på vestfra på å få forbinnelse.

Sommeren 1942 var Hugo Munthe-Kaas her på visitt fra U.K. og medbrakte tilbake full orientering om forberedelsene her.

Moursund og frues arbeide på nevnte tur ble derfor av den største betydning for den senere gjennemførelse av planene om opprettelse av depot ~~for stasjonsmateriell~~ n.v. for radiotjenesten.
i mytta i Kvalvik ved Medfjordver

Jeg gør ut fra, at det fra annet hold er avgitt rapporter heron og kan også henvise til rapporten fra radiotelegrafist Brox. Da Nåkon Brox i november 1942 kom til Tromsø med den første melding om landsetning av materiellet og 4 mann fra den franske U-båt "JUNON" (P.19) ble han av Moursund sendt til mig med forespørsel, om hvordan det burte forholdes. Jeg ga ham da den veiledning, som var øieblikkelig nødvendig.

Når det samlede resultat i Medfjordver ble tilfredsstillende, skyldes det - etter den orientering jeg har - i første rekke: Commander Welsch's planleggelse på grunnlag av bl.a. oplysningsene, som Hugo Munthe-Kaas hadde med herfra.

Kommendanten på "JUNON" og Hugo Munthe-Kaas som fulgte med på båtens 3 ekspedisjoner til Medfjordverosrådet.

Kontorchef Moursunds og frues arbeide på den tidligere nevnte rekognoseringstur sommeren 1941.

Radiotelegrafist Brox's rekognosering sommeren 1941 og hans senere forbinnelse med sine slekninger der.

Disses og Medfjordvers øvrige befolkningens enestående gode holdning.

Noe tidligere var Moursund og Thor Knudsen gjennem direkte forbinnelse med kommandørkaptein Siem kommet i kontakt med hans distriktsarbeide og hadde fått den første radiosender til Tromsø våren 1942 med Lindberg som telegrafist. Moursund og Knudsen stod også i stadig forbinnelse med den stasjon som våren 1942 var i virksomhet et halvt års tid på Kvaløya med Einar Johansen som telegrafist.

Da jeg fra slutten av 1941 og til høsten 1943 var satt under særlig opsyn av Gestapo og Aussendienststelle i Tromsø, måtte

jeg desverre iaktta meget stor forsiktighet, men fikk dog vedlikeholdt forbannelsen med Moursund og Knudsen, som sammen ledet arbeidet til de ble arrestert i april 1943, og senere med Alfred Nilsen, Kulseng-Hansen Sverre Larsen og Leif Brox.

Under arbeidet kom jeg ~~IKKJENKJENNAKK~~ fra sommeren 1943 i forbinnelse med stasjoner og etterretningsnett i Alta, Porsa og Hammerfest - gjennom føreren av N/K SKANDFER, skipper Øystein Jacobsen f. ²⁷/₂ 1907

På Finnsnes ble sommeren 1943 tilknyttet arbeidet en ny og verdiful forbinnelse takket være derboende meieribestyrer (nu löyt-nant) Gunnar Axel Gran f. 13/9 1908, som organiserte radiotjenesten der så vel som forbinnelsestjenesten på kysten og transporttjenesten over til Sverige fra Finnsnes. Gjennem befat og betjening på hurtigrutene hadde vi stadig forbinnelse på samtige nevnte arbeidsområder.

Ad 2) Organisering av hemmelig forbinnelsesnett m.v.

Til dette arbeide var det ikke vanskelig å skaffe hjelgere. Disse delte sig etter hvert i grupper, som dannet naturlig samhørende kredser for innsamling av penger, utgivelse av og spredning av illegale aviser og nyheter fra London, hemmelig forbinnelsestjeneste til fangeleirene og Gestapos kontorer og fengsler- herunder også formidling av klær, proviant m.m. til fangeleirene og fangetransportene sydover.

Med Finnmark fikk vi fra 1941 forbinnelse gjennom fylkestannlege Erik Hoffmann, f. 21/5 1903, som til stadighet reiste rundt i Finnmark Fylke, og desuten nu og da kom til Tromsø til konferanse. I Hammerfest ble det igangsatt lignende arbeide som i Tromsø. Det henvises herom til rapporten fra telegrafløfmekting Erling Foss Annanias-sen, f. 9/5 1901.

Ad 3) Forberedelse av opsetning av sivil administrasjon.

Såvidt erindres ble de forskjellige opsetninger m.v. fore-løpig ordnet i 1942. I et møte hvor vi deltok advokatene Falck og Skot-ner, politimester Gabriel Lund og jeg ble også såvidt gjørlig planene utformet.

Senere gikk vistnok dette arbeide over til hjemmefronten som imidlertid var kommet igang.

Sekretær i Landsorganisasjonen Gunnar Bræthen, f. 1896, som den gang bodde i Tromsø, ga oss på alle områder verdifulle orien-teringer, således også om regjeringsbeslutninger i London.

Opsetning av vakthold til hjelp for politiet ble forberedt av radiotelegrafist Leif Brox (som er formann i skytterlaget her) og mig.

Av dette vakthold stillet vi i de første dager under befrielsen - etter anmodning av fylksemann Skotner - vel 100 mann til politiets rådighet. Ordningen viste sig å være tilfredsstillende.

I evakueringsperioden 1944 satte vi igang arbeide for å forhindre at folk i Troms og Tromsø skulle følge NS-myndighetenes stadige opfordringer til frivillig evakuering.

Ad 4) Oppklaring om forholdene omkring evakueringen.

Ved årsskiftet 1943/44 kom den tyske general Dietel fra Murmannfronten til Tromsø og foranlediget panikartede meddelelser fra de norske myndigheters side om at evakuering av Finnmark og Troms skulle igangsettes allerede fra midten av januar 1944.

Da situasjonen røpet at store forandringer forestod i de tyske militære planer, søkte jeg ved rapporter til Vinmonopolets hovedkontor i Oslo å oppna kontakt for utførligere meddelelser, som vanskelig lot sig formidle ad de andre linjer.

Sekretær (nu direktør) i Vinmonopolet Gunnar Kristian Lindemann , f. 15/3 1899 lot sig da også snart forlyde med at rapportene var av særlig stor interesse, hvorfor jeg tok opp et nere omfattende arbeide for å få rede på , hvad som var i gjjore. Herunder fikk jeg ved et tilfelle se deler av den tyske plan for felttoget i Finland og Nord-Norge. Meddelelse herom fikk jeg da sendt sydover i juni 1944 gjennem en av Vinmonopolets avdelingschfer , som Lindeman hadde sendt heropp for at viktigere meddelelser kunne bli sendt muntlig .

Vedlagt denne rapport følger fortegnelse over personer , som har deltatt aktivt i arbeidet på de forskjellige onråder, og som ikke er nevnt foran eller i rapportene fra Larsen,Brox og Annaniasen.

Det var heldigvis også mange andre som utførte illegalt arbeide. Vi kom således i 1943 i forbinnelse med såvel geistighetens som lærernes virksomhet.

Om det vågsonne og ofte slitsomme arbeide som betjeningen av radiostasjonene og deres hjelgere utførte er det meddelt mig, at rapporter er innsendt direkte fra disse tidligere iår.

Nevnes bør også befal og betjening på hurtigrutene og mange av lokalrutenes båter, mange i den henværende kommunale administrasjon med rådmann Lars Thöring, f.23/1 1901 i spissen, bidragsydere med penger og varer og formidlere av transporten av disse til bl.a. radiostasjonenes personell.

Alle som deltok i arbeidet med transport av flyktninger over til Sverige og formidling av meddelelser til og fra Stockholm bør heller ikke glemmes.

Men alle må allikevel tre i bakgrunnen for de to, som ofret sit liv :

Kontorchef Kaare Moursund

Redaksjonssekretær Thor Knudsen som, da de ble arrestert kunne se tilbake på et grunleggende arbeide på alle nevnte områder, og som da hadde brakt det hele i så faste former, at det senere ikke var nødvendig å foreta noen særlige forandringer.

Trømsø 8.desember 1945

Leif Broch

(sign.)